

**Spor Bilimleri Öğrencilerinin Küreselleşmeye Yönelik Tutumlarının
İncelenmesi¹**

Eda ADATEPE^{ID}

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1373589>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Bayburt Üniversitesi,
Spor Bilimleri Fakültesi,
Bayburt/Türkiye

Öz

Bu çalışma devlet üniversiteleri spor bilimleri alanında eğitim alan öğrencilerin spor bilimlerinde küreselleşmenin etkilerine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler ile incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada veri toplamak için kullanılan anket, kişisel bilgi formu ve Spor Bilimleri Öğrencilerinin Küreselleşmenin Etkilerine Yönelik Görüşleri Ölçeğinden oluşmaktadır. Verilerin analizinde, betimsel istatistikler, normallik testleri, bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), varyansların homojenliği için Levene testi, ikili karşılaştırmalarda Scheffe, Tamhane T2 testleri ve ilişki analizi için Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. Ayrıca, nokta çift serili korelasyon analizinden de faydalanılmıştır. Bulgularda; cinsiyet değişkeni ile yapılan bağımsız gruplar t testinde, spor bilimlerinde küreselleşmenin etkilerine yönelik görüşler ölçeğinin sadece “Öğrenme ve Öğretme Süreci” alt boyutunda anlamlı farklılaşma olduğu belirlenmiştir. Kadın öğrencilerin tutumlarının, daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Sınıf değişkeni ile yapılan varyans analizinde, “Yönetim” ve “Teknoloji” alt boyutlarında anlamlı farklılık görülürken, “Öğrenme ve Öğretme Süreci” alt boyutunda anlamlı fark olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin küreselleşme etkilerinden memnuniyet düzeyleri ile ölçek alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları arasında, genelde ve ölçeğin tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Spearman korelasyon analizi ile kişisel gelir ve ölçek alt boyutları arasında pozitif fakat zayıf anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Nokta çift serili korelasyon analizi, düşük- yüksek sosyoekonomik düzey gruplardaki öğrenci puanları, toplam puandaki değişimin %38,19’unu açıkladığını göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Küreselleşme, Spor Bilimleri, Öğrenci Tutumları

Sorumlu Yazar:

Eda ADATEPE
edaadatepe@gmail.com

**Investigation of Sports Sciences Students' Attitudes Towards
Globalization**

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
09.10.2023

Kabul Tarihi:
13.10.2023

Online Yayın Tarihi:
29.10.2023

Abstract

This study was conducted to investigate the attitudes of students studying in the field of sports sciences at state universities about the effects of globalization in sports sciences with various variables. The questionnaire used to collect data in the research consists of a personal information form and the Scale of Sports Science Students' Views on the Effects of Globalization. In the analysis of the data, descriptive statistics, normality tests, independent groups t test, one-way analysis of variance (ANOVA), Levene test for homogeneity of variances, Scheffe, Tamhane T2 tests for pairwise comparisons and Spearman correlation analysis for relationship analysis were used. In addition, point biserial correlation analysis was also used. In the findings; In the independent groups conducted with the gender variable, it was determined that there was significant differentiation only in the "Learning and Teaching Process" sub-dimension of the scale of views on the effects of globalization in sports sciences. In the female students' attitudes, it is seen that they have a higher average. In the analysis of variance with the class variable, it was seen that there was a significant difference in the "Management" and "Technology" sub-dimensions, while there "was no significant difference in the "Learning and Teaching Process" sub-dimension. There is a statistically significant difference between" students' satisfaction levels with the effects of globalization and the mean scores they received from the scale sub-dimensions in general and in all sub-dimensions of the scale. With Spearman correlation analysis, positive but weak significant relationships were found between personal income and scale sub-dimensions. Point biserial correlation analysis, students' scores in the low & high socioeconomic level groups explained 38.19% of the change in the total score.

Keywords: Globalization, Sports Sciences, Students' Attitudes

Giriş

Küreselleşme, 20. yüzyılın son çeyreğinden günümüze ekonomik, politik, kültürel ve sosyal ilişkileri etkileyen önemli bir kavramdır. Günümüz değişim ve dönüşümlerini kavrayabilmek için kullanılan bu kavram, hala güncel/moda/popüler kavramdır (Kurt, 2022). Birçok disiplinde karşılık bulmasından dolayı multidisipliner bir yapıya da sahiptir.

Küreselleşme kavramı, farklı alanyazınlarda bazı kısa ifadeler ile tanımlanmıştır: Bell (1973) “sanayi sonrası toplum”, Kumar (1995) “yeni zamanlar”, McLuhan ve Powers (2001) “global köy”, Fukuyama (2006) “tarihin sonu”, Toffler (2008) “üçüncü dalga” ve Harvey (2010) “zaman-mekan sıkışması” gibi tanımlar bunlardan sadece bazılarıdır. Daha geniş tanımlarda; toplumlar arası karşılıklı bağımlılığın artması, toplumsal ilişkilerin yoğunlaşması, insanların, nesnelerin çok yönlü akışı, sermaye hareketliliği, bütünleşme süreci, zaman sıkışması, mesafelerin kısalması ve sınırların aşılması ifadelerinin vurgulandığı görülmektedir (Giddens, 2014; Held ve McGrew, 2014; Alpar, 2021). Bu karmaşık, çok yönlü kavram günümüz dünyasındaki olayların hem sebebi hem de sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Küreselleşme bir yandan dünya toplumları için fırsat alanları açarken, diğer bir taraftan tehditleri ve riskleri de beraberinde getirmektedir.

Spor, küreselleşmenin en önemli kültürel itici güçlerinden biri olarak görülmektedir. Giulianotti (2013) sporun küreselleşme için hem bir motor hem de bir ölçü olduğunu belirtmektedir. Bu çerçevede bazı örnekler ele alındığında, bu durum daha da somutlaşmaktadır. Sporun ticarileşmesi, bir meta olarak görülmesi, doping, antrenör ve adale göçleri, spor dünyasının da kullandığı ucuz işgücü, Batı sporunun ve kurallarının dünyaca kabul görmesi, olimpiyatlar, İngiltere Premier Lig’in Çin’de takip edilmesi, seyredilmesi, taraftarlarının olması ve sponsorluklar gibi pek çok belirteç vardır. Bu “üçüncü dalga” eğitim dünyasına da yeni işlevler yüklemiştir. Bu işlev, küreselleşmenin açtığı fırsat alanlarını değerlendirebilen ve oluşturduğu tehdit-riskleri minimize edebilen bireyler yetiştirmektir (Henry, 1999). Son 20 yıl göz önünde bulundurulduğunda, eğitim politikalarında, eğitim sistemlerinde ve müfredatlardaki benzerliklerde, küreselleşmenin etkileri görülebilmektedir (Green, 1999). Bununla birlikte, küresel düşünebilen öğrencileri yetiştirmek, birçok ülkenin eğitim sistemlerinin hedefleri arasında yer almaktadır (Yıldız, 2008).

İçinde bulunduğumuz çağ, bilginin potansiyel gücünü kullanarak, işgücünü eğiterek ve yeni bilgiler ortaya koyarak bu değişimin bir parçası olmayı gerekli kılmaktadır (Altbach, 2002). Bu nedenle sporun küreselleşme ile sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik ilişkileri dikkate alınarak, spor bilimleri alanının da küresel gelişmeleri takip etmesi, alanı güncellemesi için spor eğitimi veren kurumlarda bu etkilerin belirlenmesi, ölçülmesi ve değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Bu

çalışmada, spor bilimlerinde küreselleşmenin etkilerini öğrenciler gözünden görmek amaçlanmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalarda küreselleşme, spor bilimleri ve eğitim sürecinin birlikte ele alınmasının alana, uygulayıcılara ve araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Gereç ve Yöntem

“Araştırmanın yöntem kısmında araştırmayla ilgili verilerin elde edilme durumu ve bu verilerin analizine yönelik bilgiler verilmiştir.”

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma, genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Tarama modelleri, evrenden seçilen örneklem üzerinde, evrenin nicel olarak betimsel özelliklerini sağlamaktadır (Creswell, 2012). İlişkisel tarama, bazı ilişki çeşidi veya çeşitlerinin ne dereceye kadar olduğunu belirlemeye çalışır. Burada, veri toplanması dışında araştırmacı, sürece etki etmemektedir (Büyüköztürk vd., 2018).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın örneklemini Bayburt, Elazığ, Erzurum, Gümüşhane, Kars, Mardin, Mersin, Ordu, Samsun ve Trabzon’daki devlet üniversiteleri Spor Bilimleri Fakülteleri ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ilgili bölümlerinde (Antrenörlük Eğitimi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi, Spor Yöneticiliği ve Rekreasyon) eğitim görmekte olan 332 kadın, 478 erkek olmak üzere toplam 810 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Evrendeki her bir birime eşit seçilme olasılığı verilen örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk vd., 2018).

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olan anket iki bölümden oluşmaktadır:

Kişisel Bilgi Formu: Çalışmada kullanılacak değişkenlerin (cinsiyet, yaş, sınıf, bölüm, üniversite adı, algılanan sosyo-ekonomik düzey, kişisel gelir küreselleşme ile ilgili ders/eğitim durumu, küreselleşmenin etkilerine yönelik memnuniyet düzeyi) belirlenmesine yönelik araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Küreselleşmenin Spor Bilimlerinde Etkilerine Yönelik Görüşler Ölçeği: 3 alt boyut (Öğrenme Öğretme Süreci, Teknoloji, Yönetim) ve 17 maddeden oluşan beşli likert tipi ölçektir. Ölçekteki olumlu maddelere ait derecelendirme “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklindedir. 5’li likert tipindeki ölçekten alınabilecek toplam puan 17 ile 85 arasında değişmektedir. Aritmetik ortalamalar üzerinden 1,00-1,79 puan arası

hiç, 1,80-2,59 puan arası az, 2,60-3,39 puan arası orta, 3,40-4,19 puan arası oldukça ve 4,20 puan üzerinin çok fazla gözlenebilir küreselleşme etkilerinin olduğu söylenebilir. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar alt boyutlar (öğretme-öğrenme, yönetim, teknoloji) açısından olumlu olarak değerlendirilmektedir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .94 olarak hesaplanmıştır (Akdağcık ve Temel, 2022).

Veriler, google forms aracılığı ile elektronik olarak toplanmıştır (<https://forms.gle/zzuHUTqXT2t5bUSA7>).

Verilerin Analizi

İstatistiksel analizler öncesi, verilere ait normallik, homojenlik, doğrusallık gibi varsayımlar kontrol edilmiş ve sağlanan varsayımlara ait bilgiler verilmiştir. Bu bilgilere hangi analiz tekniklerinin kullanıldığı ve hangilerinin kullanılmadığını gerekçelendirme amaçlı bakılmıştır.

Araştırmada, anketler ile elde edilen ham veriler (n=909) analize hazır hale getirebilmek için, detaylı bir şekilde kontrol edilmiştir. Uygun olan veriler (n=810), SPSS 24.0 programı yardımı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde öncelikle tanımlayıcı (betimsel) istatistikler (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, standart hata, min, max) kullanılmıştır. Normal dağılım sağlayan verilere parametrik testlerden, “bağımsız gruplar için t-testi”, ANOVA (ANalysis Of Variance) “tek yönlü varyans analizi”, varyans analizinde varyansların homojenliği için Levene testi, post hoc testlerinden varyansların homojen olduğu durumlarda Scheffe, olmadığı durumlarda Tamhane T2 testinden yararlanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin, kişisel gelirleri ile ölçek ve ölçek alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla “Spearman korelasyon analizi” uygulanmıştır. Ayrıca, düşük ve yüksek sosyo-ekonomik düzey grubu ile öğrencilerin ölçek toplam puanları arasındaki ilişkiyi hesaplayabilmek için Nokta Çift Serili Korelasyon analizi de kullanılmıştır. Sonuçlar $p < 0.05$ güven aralığına göre değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Etiği

Araştırmaya katılan öğrencilere elektronik olarak gönüllü onam formu sunulmuştur. Araştırmamızda kullanılan ölçek için ölçek sorumlusundan gerekli izin alınmıştır. Mevcut araştırma süresince “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*” çerçevesinde hareket edilmiştir. Etik kurul kararı, 29.05.2023 tarih ve 134982 sayılı Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurul Kararı yazısında yer almaktadır.

Bulgular

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Değişkenlerin Yüzde ve Frekans Dağılımları

Değişkenler		n	%	
Cinsiyet	Kadın	332	41,0	
	Erkek	478	59,0	
Sınıf Düzeyi	1.Sınıf	156	19,3	
	2.Sınıf	393	48,5	
	3.Sınıf	114	14,1	
	4.Sınıf	147	18,1	
Bölüm	Antrenörlük Eğitimi	220	27,2	
	Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi	175	21,6	
	Rekreasyon	122	15,1	
	Spor Yöneticiliği	293	36,2	
Algılanan Sosyo-Ekonomik Düzey	Düşük	104	12,8	
	Orta	574	70,9	
	Yüksek	132	16,3	
Küreselleşme İle İlgili Ders/Eğitim Alma Durumu	Evet, aldım.	299	36,9	
	Hayır, almadım.	511	63,1	
Küreselleşmenin Memnuniyet Düzeyi	Etkilerinden	Memnun	537	66,3
		Memnun değil	140	17,3
		Kararsızım	133	16,4

Araştırma 156 birinci sınıf, 393 ikinci sınıf, 114 üçüncü sınıf ve 147 dördüncü sınıf öğrencilerinden olmak üzere 332 (%41) kadın ve 478 (%59) erkek toplam 810 öğrenci katılımı ile gerçekleşmiştir. Öğrencilerin %36,2'si (293) Spor Yöneticiliği, %27,2'si (220) Antrenörlük Eğitimi, %21,6'sı (175) Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi ve %15,1'inin (122) Rekreasyon bölümünden olduğu görülmektedir. Aile gelirleri bakımından algılan sosyo-ekonomik düzey değişkenine bakıldığında, en yüksek ortalama %70,9 ile orta düzeydedir. Küreselleşme ile ilgili ders/eğitim alma durumu değişkeninde, öğrencilerin %63,1'i "hayır, almadım" olarak işaretlemiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin küreselleşmenin etkilerinden memnuniyet düzeyleri dağılımları; %66,3 memnun, %17,3 memnun değil ve %16,4'ü kararsızım olarak belirlenmiştir.

Tablo 2

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Devlet Üniversitelerine Ait Yüzde ve Frekans Dağılımları

Üniversite Adı	n	%	Üniversite Adı	N	%
Bayburt Üni.	237	29,3	Mardin Artuklu Üni.	33	4,1
Elazığ Fırat Üni.	69	8,5	Mersin Üni.	81	10,0
Erzurum Atatürk Üni.	64	7,9	Ordu Üni.	46	5,7
Gümüşhane Üni.	54	6,7	Samsun 19 Mayıs Üni.	88	10,9
Kars Kafkas Üni.	48	5,9	Trabzon Üni.	90	11,1

Araştırmaya gönüllü olarak 810 öğrenci katılmıştır. Anketler elektronik ortamda toplandığından, 10 farklı devlet üniversitesinde eğitim gören katılımcılara ulaşılabilmektedir. Üniversitelere göre dağılıma bakıldığında, en yüksek katılım (%29,3) Bayburt Üniversitesi, takiben Trabzon Üniversitesi (%11,1) ve en düşük katılım (%4,1) Mardin Artuklu Üniversitesi'nden olmuştur.

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaş ve Kişisel Gelir Tanımlayıcı İstatistikleri

Değişkenler	n	Min.	Max.	$\bar{X}$	Ss
Yaş	810	18	33	21,38	1,988
Kişisel Gelir	810	1000	30.000	3714,60	3840,851

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının $21,38 \pm 1,988$ ve kişisel gelir ortalamasının $3714,60 \pm 3840,851$ olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4

Ölçeğe ilişkin betimsel istatistik değerleri

	Genel	Öğrenme ve Öğretme Süreci	Yönetim	Teknoloji
n	810	810	810	810
Ortalama	3,57	3,49	3,55	3,70
Std. Sapma	,668	,707	,766	,803
Çarpıklık	-,748	-,649	-,669	-,721
Çarpıklık Std. Hatası	,086	,086	,086	,086
Basıklık	1,179	,728	,629	,567

Basıklık Std Hatası	,172	,172	,172	,172
---------------------	------	------	------	------

Ölçeğe ilişkin betimsel değerler incelendiğinde, çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1.5 ve -1,5 arasında olduğu görülmektedir (Tabachink ve Fidell, 2013). Normal dağılım şartları sağlandığından, araştırma verilerine parametrik testler uygulanmıştır.

Tablo 5

Küreselleşmenin Spor Bilimlerinde Etkilerine Yönelik Görüşler Ölçeği Güvenirlik Analizi

Ölçek ve Alt Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
Genel	17	,910
Öğrenme Öğretme Süreci	7	,805
Yönetim	5	,778
Teknoloji	5	,826

Tablo 5 araştırmada kullanılan ölçeğin güvenirlilik dağılımı sonuçlarına göre; Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayısı ,910 bulunmuştur. Bu değer, Özdamar (2002)'a göre $0.80 < \alpha < 1.00$ değerleri arasında olduğundan ölçek yüksek güvenirliliktir.

Tablo 6

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeni ile Ölçek Alt Boyutları Arasında t-testi

Ölçek ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
Genel	Kadın	332	3,61	,600	1,446	,149
	Erkek	478	3,54	,712		
Öğrenme ve Öğretim Süreci	Kadın	332	3,56	,644	2,371	,018*
	Erkek	478	3,44	,744		
Yönetim	Kadın	332	3,59	,684	1,434	,152
	Erkek	478	3,52	,817		
Teknoloji	Kadın	332	3,70	,738	-,189	,850
	Erkek	478	3,71	,847		

*p<0.05

Tablo 6'da yer alan katılımcıların cinsiyet değişkeni ile ölçek alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları ile yapılan bağımsız gruplar t testinde; spor bilimlerinde küreselleşmenin etkilerine yönelik görüşler ölçeğinin sadece "Öğrenme ve Öğretim Süreci" alt boyutunda anlamlı farklılaşma olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Bu alt boyut ortalamalarına bakıldığında, kadın öğrencilerin daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 7

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Değişkeni ile Ölçek Alt Boyutları Arasında (ANOVA) Tek Yönlü Varyans Analizi

Ölçek ve Alt Boyutlar	Sınıf Düzeyi	n	$\bar{X}$	Ss	f	p	Fark (Scheffe)
Genel	1.Sınıf (1)	156	3,44	,699	2,573	,053	-
	2.Sınıf (2)	393	3,58	,668			
	3.Sınıf (3)	114	3,60	,653			
	4.Sınıf (4)	147	3,64	,637			
Öğrenme ve Öğretme Süreci	1.Sınıf	156	3,39	,717	1,632	,181	-
	2.Sınıf	393	3,50	,698			
	3.Sınıf	114	3,48	,742			
	4.Sınıf	147	3,56	,682			
Yönetim	1.Sınıf	156	3,29	,797	2,770	,041*	2>1
	2.Sınıf	393	3,59	,756			
	3.Sınıf	114	3,58	,782			
	4.Sınıf	147	3,56	,729			
Teknoloji	1.Sınıf	156	3,57	,857	2,749	,042*	3>1
	2.Sınıf	393	3,69	,783			
	3.Sınıf	114	3,81	,765			
	4.Sınıf	147	3,79	,814			

*p<0.05

Araştırmaya katılan öğrencilerin Tablo 7’de, spor bilimlerinde küreselleşmenin etkilerine yönelik tutumlarına ait puan ortalamaları ile sınıf düzeyi değişkeni arasında “Yönetim” ve “Teknoloji” alt boyutlarında anlamlı farklılık görülürken ($p<0.05$), “Öğrenme ve Öğretme Süreci” alt boyutunda anlamlı fark olmadığı görülmüştür. Farklılığın olduğu alt boyutlarda, post hoc testlerinden Scheffe testine göre; Yönetim alt boyutunda, bu farklılık 2. Sınıflar lehine ve Teknoloji alt boyutunda, 3.sınıfların lehine olduğu bulunmuştur.

Tablo 8

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Küreselleşmenin Etkilerinden Memnuniyet Düzeyleri Değişkeni ile Ölçek Alt Boyutları Arasında Tek Yönlü Varyans Analizi

Ölçek ve Alt Boyutlar	Memnuniyet Düzeyi	n	$\bar{X}$	Ss	f	p	Fark
Genel	Memnun (1)	537	3,63	,732	7,582	,001*	
	Memnun değil (2)	140	3,47	,663			

	Kararsızım (3)	133	3,41	,218			1>3
Öğrenme ve Öğretim Süreci	Memnun	537	3,55	,760			
	Memnun değil	140	3,39	,699	5,711	,003*	1>3
	Kararsızım	133	3,35	,402			
Yönetim	Memnun	537	3,61	,818			
	Memnun değil	140	3,48	,763	6,634	,001*	1>3
	Kararsızım	133	3,36	,450			
Teknoloji	Memnun	537	3,77	,848			
	Memnun değil	140	3,58	,825	5,872	,003*	1>3
	Kararsızım	133	3,55	,515			

*p<0.05

Tablo 8, araştırmada yer alan öğrencilerin küreselleşme etkilerinden memnuniyet düzeyleri ile ölçek alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları arasında; genelde ve ölçeğin tüm alt boyutlarında (*Öğrenme ve Öğretim Süreci, Yönetim, Teknoloji*) istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir. Memnuniyet düzeyleri arasında farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Tamhane'nin T2 testi sonuçlarına göre; ölçek ($X_{\text{genel}}=3,63$) ve tüm alt boyutlarında ($X_{\text{oss}}=3,55$; $X_{\text{yon}}=3,61$; $X_{\text{tek}}=3,77$) "Memnun" cevabını veren gruplar lehine ortaya çıkmıştır.

Tablo 9

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kişisel Geliri ile Ölçek Alt Boyutları Arasında Spearman Korelasyon Analizi

n=810	Kişisel Gelir	Genel	Öğrenme ve Öğretim Süreci	Yönetim	Teknoloji
Kişisel Gelir	1	.297	.216	.281	.270

**p<0.01

Tablo 9 incelendiğinde Spearman korelasyon analizi sonucunda, kişisel gelir ve ölçek alt boyutları arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler görülmektedir ($r_{\text{genel}}=0.297$, $p<0.01$; $r_{\text{oss}}=0.216$, $p<0.01$; $r_{\text{yon}}=0.281$, $p<0.01$; $r_{\text{tek}}=0.270$, $p<0.01$). Değişkenler arasında aynı yönlü, fakat zayıf doğrusal ilişkiler vardır. Bu doğrusal ilişkiler, iki değişken arasındaki ilişkinin büyüklüğünü gösterirken neden-sonuç ilişkisine dair bir şey söylememektedir. Kişisel gelir arttıkça, küreselleşmenin etkilerine yönelik tutum puanları da artmıştır.

Ayrıca, aile geliri bakımından algılanan sosyo-ekonomik düzey (düşük, orta, yüksek) değişkeninin, spor bilimlerinde küreselleşme etkilerine yönelik görüşlerinin toplam puanları üzerindeki etkisini belirleyebilmek amacıyla, sadece düşük (N=104) ve yüksek (N=132) sosyo-

ekonomik düzey gruplarının, toplam puanlar ile ilişkisi Nokta Çift Serili Korelasyon analizi ile hesaplanmıştır. Bu analize ait bilgiler aşağıda Tablo 10’da yer almaktadır:

Tablo 10

Düşük ve Yüksek Sosyo-Ekonomik Düzey ile Ölçek Toplam Puanı Arasında Nokta Çift Serili Korelasyon Analizi

n=236	Düşük ve Yüksek Sosyo-Ekonomik Düzey	Ölçek Toplam Puan
Düşük ve Yüksek Sosyo-Ekonomik Düzey	1	.618**

**p<0.01

Düşük ve yüksek sosyo-ekonomik düzey değişkeninin yer aldığı öğrenci grubunun, spor bilimlerinde küreselleşmenin etkilerine yönelik tutum toplam puanları arasındaki bu ilişki incelendiğinde; sosyo-ekonomik düzey değişkeni, küreselleşmenin etkilerine yönelik tutum toplam puanlarındaki değişimin (r^2) %38,19’unu açıklamaktadır.

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Spor Bilimleri öğrencilerinin küreselleşmenin etkilerine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanan bu çalışmaya 10 devlet üniversitesinden 332 kadın, 478 erkek öğrenci olmak üzere toplamda 810 gönüllü öğrenci katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 21,38 olarak saptanmıştır. Spor bilimlerinde küreselleşmenin etkileri aritmetik ortalamalar üzerinden değerlendirildiğinde; öğrenciler ölçek geneli ($X_{\text{genel}}=3,57$) ve *Öğrenme-Öğretme Süreci* ($X=3,49$), *Teknoloji* ($X=3,70$), *Yönetim* ($X=3,55$) alt boyutlarında küreselleşmenin etkilerinin oldukça gözlenebilir olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

Araştırma için elde edilmiş veriler, cinsiyet, sınıf düzeyi, küreselleşmenin etkilerinden memnuniyet düzeyi, kişisel gelir ve sosyo-ekonomik düzey değişkenleri dikkate alınarak incelenmiştir. Daha sonra bulgular, literatürdeki çeşitli kaynaklar ile ilişkilendirilmiştir.

Araştırma bulgularında; (Tablo 6) öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre spor bilimlerinde küreselleşmenin etkilerine yönelik görüşler ölçeğinin sadece “Öğrenme ve Öğretme Süreci” alt boyutunda kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılaşma olduğu belirlenmiştir. Pekiyi (2011) tarafından yapılan benzer çalışmada, cinsiyet değişkenine göre, eğitimsel devinim alt boyutunda kadınlar lehine anlamlılık tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada, kadın yöneticilerin küreselleşmeyi algılama puanlarının daha yüksek seviyede olduğu belirtilmiştir. Yoka vd. (2020), beden eğitimi ve spor

bölümündeki öğrencilerin küreselleşmeyi algılama düzeyleri ile ilgili yaptıkları araştırmada, bu çalışmanın aksine bu değişkende erkekler lehine sonuç elde etmiştir. Bu değişkene ait farklı bir sonuç, Usta, Demirtaş ve Demir (2013) tarafından yapılan yurtdışına gitmiş eğitimcilerin küreselleşmeye ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışmada cinsiyet açısından bir fark saptanmamıştır. Bu benzer ve farklı sonuçlar, örneklem yapısı ve özelliklerinden kaynaklanmış olabilir.

Spor bilimlerinde öğrencilerin küreselleşmenin etkilerine yönelik tutumları ile sınıf düzeyi değişkeni arasında yapılan varyans analizinde, “*Yönetim*” ve “*Teknoloji*” alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmüştür (Tablo 7). Farklılığın, yönetim alt boyutunda 2. Sınıflar lehine ve teknoloji alt boyutunda 3.sınıfların lehine olduğu bulunmuştur. Çimen (2009), öğrencilerin küreselleşme olgusuna bakış açılarını incelediği yüksek lisans tez çalışmasında, katılımcıların sınıf düzeyi yükseldikçe küreselleşme olgusunun farklılaştığını vurgulamıştır. Bu çalışmadaki farklılık, örneklemde 2.sınıf öğrenci sayısının göreceli fazla olmasından oluşmuş olabilir.

Diğer bir bulguda, (Tablo 8) araştırmaya katılan öğrencilerin küreselleşme etkilerinden memnuniyet düzeyleri ile ölçek arasında yapılan varyans analizinde, genelde ve ölçeğin tüm alt boyutlarında (*Öğrenme ve Öğretim Süreci, Yönetim, Teknoloji*) istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür. Memnuniyet düzeyleri arasında farkların hangi gruplar arasında olduğu tespit edildiğinde, tüm alt boyutlarda “Memnun” cevabını veren gruplar lehine ortaya çıkmıştır. Butt ve Rehman (2010) yükseköğretimde öğrenci memnuniyetine etki eden unsurları belirledikleri çalışmada, öğrencilerin küreselleşme ve dijitalleşmeden memnun oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç, mevcut çalışmaya paralel niteliktedir.

Yapılan korelasyon analizinde (Tablo 9), kişisel gelir ve ölçek arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler görülmektedir. Değişkenler arasında aynı yönlü, fakat zayıf doğrusal ilişkiler vardır. Kişisel gelir arttıkça, küreselleşmenin etkilerine yönelik tutum puanları da artmıştır. Abalı (2005), yüksek lisans tez çalışmasında, küreselleşme ve yükseköğretime etkileri hakkındaki görüşlere, gelir düzeyi yüksek bireylerin katılım oranlarının daha yüksek olduğunu saptamıştır. Bu sonuç, eğitim sürecinde kullanılan materyallerin, teknolojilerin ve teknolojiden yararlanmanın satın alma gücü ve bireyin tüketim faaliyetleri ile ilişkilendirilebilir.

Gelir değişkenleri ile küreselleşmeye yönelik tutumlar arasındaki ilişkileri belirginleştirmek amacıyla yapılan nokta çift serili korelasyon analizinde (Tablo 10), düşük ve yüksek sosyo-ekonomik düzey değişkeninin yer aldığı öğrenci grubunun, spor bilimlerinde küreselleşmenin etkilerine yönelik tutumlarının toplam puanlara etkisi incelendiğinde; sosyo-ekonomik düzey değişkeni, küreselleşmenin etkilerine yönelik tutumlar toplam puanlarındaki değişimin (r^2) %38,19’unu

açıklamaktadır. Edwards (2006) küreselleşmeye ilişkin kamuoyu görüşleri üzerinde yaptığı ampirik çalışmadaki regresyon modelleri ile sosyo ekonomik düzeyin, modernite, tüketici alışkanlıkları ve küreselleşme eğilimi üzerinde etkili bir değişken olduğunu ortaya çıkarmıştır. Yine başka bir çalışmada, Himmetoğlu (2017), ortaöğretim 12. Sınıf öğrencilerinin aile aylık gelir seviyesi durumu değişkenine göre küreselleşmenin ekonomik boyutuna, teknolojik boyutuna ve eğitim boyutuna ilişkin görüşlerde istatistiksel olarak farklılaşmalar olduğunu belirtmiştir. Bu üç boyutta da anlamlı farklılıklar, yüksek sosyo ekonomik düzeye sahip olan öğrencilerin lehine olarak görülmüştür. Başka bir deyişle, yüksek sosyo ekonomik düzeyde olan öğrencilerin, küreselleşmenin boyutlarına ilişkin görüşleri daha olumludur.

Sporun, artık küresel bir olgu olduğu ve ekonomiden siyasete, kültürel alandan teknolojik alana, ekolojik konularda dahi yer aldığı alanyazında görülmektedir. Spor eğitimi kurumları, devam eden bu küreselleşme sürecinde nitelikli eleman yetiştirmek, bilimsel katkı sağlamak ve topluma sunmak açısından önemli misyonlara sahiptir. Sporun gelecekte büyük olasılıkla karar verici mekanizmalarında, eğitim sürecinde, uygulama alanlarında, bilim dallarında yer alacak antrenörler, beden eğitimi ve spor öğretmenleri, spor yöneticileri ve rekreasyon uzmanlarının küreselleşme ile ilgili görüşleri istatistiki veriler ile belirlenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, araştırma sonuçlarının Alanyalına katkı sağlayacağı, sonuçlara yönelik önerilerin bu alanda yapılacak çalışmalara ve uygulamalara ilham vereceği düşünülmektedir:

- Küreselleşme, öğrencilerin sürekli karşılaştığı ancak boyutlarına dair çok fazla bilgiye sahip olmadıkları bir kavramdır. Bu yönü ile her bölüm ders içeriklerinde küreselleşme, boyutları ve sporla ilişkilerine daha fazla yer verilebilir, fırsat yaratan ve tehdit oluşturan yönleri tartışılabilir.
- Kadın öğrencilerin, küreselleşmeye yönelik tutumları daha olumludur. Kadın öğrenciler küreselleşmeyi kişisel gelişim için bir fırsat, ağ oluşturma adına bir alan, ekonomik güç açısından bir dayanak olarak görüyor olabilirler. Bütün öğrenciler kişisel hedeflerini ve değerlerini göz önünde bulundurarak küreselleşmenin etkilerini avantaja çevirebilirler.
- Sınıf düzeyi değişkeninde, 2 ve 3. Sınıf öğrenciler küreselleşmenin etkilerini daha gözlemlenebilir olarak belirtmiştir. 1. Sınıf II. Yarıyıl itibari ile küreselleşme ve ilgili boyutları hakkında bilgilendirme, eğitim farkındalık gibi çalışmalar yapılabilir.
- Küreselleşme etkilerinden memnuniyet düzeyleri tutumlarında, öğrencilerin %50'den fazlası "memnun" olarak işaretlemiştir. Bu memnuniyet düzeyini, her alanda küreselleşmenin olumlu

etkileri ile destekleyerek, sürekli iyileştirmeler yaparak artırmak yükseköğretim kurumlarının amaçları arasında yer alabilir.

- Aile gelir seviyesi veya kişisel geliri yüksek olan öğrencilerin daha fazla imkâna sahip olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple küreselleşmenin etkilerini daha gözlemlenebilir bulmuş ve olumlu görüşler belirtmişlerdir. Bu yöndeki eşitsizliğin giderilmesi adına öğrenciler arasında fırsat eşitliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir.
- Bu çalışma, küreselleşmenin spor eğitimi kurumlarındaki etkilerine ilişkin örnekleme alan öğrencilerin tutumları ile sınırlıdır. Farklı üniversiteler, spor eğitim kurumları ve spor sektörünün diğer alanlarındaki bireylere yönelik yapılacak çalışmaların, bu tartışmaya daha geniş katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu

Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 29.05.2023

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: 134982

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

“Bu araştırmanın tamamı, araştırmanın tek yazarı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çatışma Beyanı

Yazarın araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Abalı, H. G. (2005). *Eğitim bilimleri lisansüstü öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının küreselleşme ve yükseköğretime etkileri konusundaki görüşlerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Ekonomisi ve Planlaması Programı, Ankara.
- Akdağcık, I.U., ve Temel, A. (2022). Development of the opinions on the effects of globalization in sports sciences scale. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 10(2), 335-345. <http://dx.doi.org/10.17478/jegys.1132112>
- Alpar, G. (2021). Küreselleşme kavramının kökenleri. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(3), 41-53. <https://dergipark.org.tr/en/pub/farabi/issue/65262/978544>
- Altbach, Philip G. (2004). Globalisation and the university: Myths and realities in an unequal world. *Tertiary Education and Management*, 10:1, 3-25, DOI: 10.1080/13583883.2004.9967114
- Bell, D. (1973). *The Coming of the post-industrial society: A venture in social forecasting*. New York: Harper.
- Butt, B. Z., ve Ur Rehman, K. (2010). A study examining the students satisfaction in higher education. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 5446-5450. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.888>

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Pearson Education, Inc.
- Çimen, S. (2009). *Sakarya Üniversitesi öğrencileri'nin küreselleşme olgusuna bakış açıları*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Sakarya.
- Edwards, M. S. (2006). Public opinion regarding economic and cultural globalization: evidence from a cross-national survey. *Review of International Political Economy*, 13(4), 587-608. <https://doi.org/10.1080/09692290600839857>
- Fukuyama, F. (2006). *The end of history and the last man*. Simon and Schuster.
- Giddens, A. (2014). *Modernliğin sonuçları*.(Çev. E. Kuşdil). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Giulianotti, R. (2013). Sport and globalization: A sociological analysis of the major issues. *Przeгляд Socjologiczny*, 62(3), 13-13.
- Green, A. (1999). Education and globalization in Europe and East Asia: convergent and divergent trends. *Journal of Education Policy*, 14(1), 55-71. <https://doi.org/10.1080/026809399286495>
- Harvey, D. (2010). *Postmodernliğin durumu: Kültürel değişimin kökenleri* (Çev. S.Savran). Metis Yayınları.
- Held, D. ve McGrew, A. (2014). *Küresel dönüşümler büyük küreselleşme tartışması*. Phoenix yayınevi.
- Henry, M. (1999). Working with/against globalization in education. *Journal of education policy*, 14(1), 85-97. <https://doi.org/10.1080/026809399286512>
- Himmetoğlu, İ. (2017). *Ortaöğretim 12. sınıf öğrencilerinin küreselleşme ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Kumar, K. (1995). *Sanayi sonrası toplumdaki post-modern topluma çağdaş dünyanın yeni kuramları*,(Çev. Mehmet Küçük), Dost Kitabevi Yayını, Ankara.
- Kurt, G. (2022). Küreselleşmeyi anlamak. İçinde A. Dever ve E. Ercüment (Eds.), *Küreselleşme ve Spor* (ss.1-16). Nobel Akademik Yayıncılık.
- McLuhan, M., Powers, B. R., ve Düzgören, B. Ö. (2001). *Global köy: 21. yüzyılda yeryüzü yaşamında ve medyada meydana gelecek dönüşümler*. Scala.
- Özdamar, K. (2002). *Paket programları ile istatistiksel veri analizi- 2 (Çok değişkenli analizler)*. Kaan Kitapevi.
- Pekiyi, A. (2011). *Kamu ilköğretim kurumlarında çalışan okul yöneticilerinin küreselleşmeyi algulamalarının incelenmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2013). *Using multivariate statistics* (Vol. 6, pp. 497-516). Boston, MA: pearson.
- Toffler, A. (2008). *Üçüncü dalga* (S. Yeniçeri, çev.). İstanbul: Koridor Yayıncılık.
- Usta, Mehmet E. , Demirtaş, Z. ve Demir, Mehmet Ş. (2013). Yurtdışına gitmiş eğitimcilerin küreselleşmeye ilişkin görüşleri. *Van Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 227-247 . <https://dergipark.org.tr/en/pub/yyuefd/issue/13705/165938>
- Yıldız, N. (2008). Neoliberal küreselleşme ve eğitim. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (2), 13-32. <https://dergipark.org.tr/en/pub/zgefd/issue/47957/606766>
- Yoka, K.,Yoka, O., ve Turan, Mehmet B. (2020). Beden eğitimi ve spor bölümünde eğitim alan öğrencilerin küreselleşmeyi algılama düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *FOCUSS Spor Yönetimi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 46-61.

Bu eser [Creative Commons Atf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.

ⁱThis study was presented as an oral presentation at the 7th International Academic Sports Studies Congress 7-9 October 2023, Trabzon, TÜRKİYE.